

Røde Unni

Avisa til AKP (m-l) på Universitetet

April 1982

Ansv. P. Bjerke
O. Svorstøl

Dette nr. er viet forholdet intellektuelle og de andre gruppene ved universitetsmiljøer. I NTL For.90 har dette vært del av en diskusjon som pågår. Formannen i For.90, Erling Steen, tidligere medlem av AKP(m-l), legger i den første artikkelen sitt syn på saken.

TO SLAGS FOLK PÅ UNIVERSITETET ?

For å forstå Universitetssamfunnet, må en analysere hvordan de forskjellige gruppene står i forhold til hverandre, vilke interesser de har og vilke grupper som kan alliere seg med hverandre. Marxister kaller dette å foreta en klasseanalyse. På Universitetet finner vi flest småborgere tilhørende de intellektuelle mellomlag. Her er også borgere i direktør og professor-sjiktet og her er mange ansatte som må regnes til arbeiderklassen. Men Universitetet domineres naturlig nok av de intellektuelle som arbeider for virksomhetenes hovedformål: vitenskap, forskning og utdanning. Til sin hjelp har de intellektuelle en stor stab funksjonærer: betjenter, kontorister, sekretærer, teknikere, fagarbeidere, bibliotekarer, ingeniører, m.v.

Intellektuelle er et sjikt som sprer seg over alle hovedklassene i samfunnet; flere jobber seg oppover til borgerskapet, blir professor og får en mengde offentlige verv, posisjoner i bedriftsstyrer, etc., mens andre "bare" blir lektorer, ingeniører, o.l. Felles for de intellektuelle yrker og stillingsgrupper, er fraværet av manuelt-arbeide. Intellektuelle har i hovedsak jobber med tenkearbeide, enten det dreier seg om administrasjon, undervisning eller forskning. Det er mange grensetilfeller av typen bibliotekar og ingeniør; men i hovedsak er det mulig å skille. Ved Universitetet understrekes dette skille ved betegnelsene som det ikke-vitenskapelige, øvrige hjelpepersonale.

Intellektuelle kan ha en stor og positiv betydning i samfunnet som lærere for nye generasjoner, og som politiske ledere i folket. Historien har vist mange studenter og andre intellektuelle som inspirasjonskilde for skjerpet klassekamp og bedre organisering i arbeiderklassen. Vi har sett

Utgitt med støtte fra kulturstyret i Studentsamskipnaden i Oslo
eksemplere på dette i 70-åra i Norge, da mange studenter drev et kraftig støttearbeide for Vietnam, for streikende arbeidere, og noen tok skrittet fullt ut og sluttet seg til arbeiderklassen. I hovedsak viste denne perioden forsøk fra mange intellektuelle på å følge parolen fra Mao om å tjene folket, og vi fikk se vilken politisk kraft som kan komme ut av en enhet mellom intellektuelles kunnskaper og arbeiderklassens makt, jfr. streikene ved Linjegods, Jøtul, brygga, m.v. Slike eksempler kan man også finne i Universitetsmiljøet, der intellektuelle i perioder har gjort en stor innsats for arbeidere og lavere funksjonærer ved å engasjere seg i fagforeningsarbeide i NTL og gå i spissen for ei kamplinje her. Mange intellektuelle har i perioder lagt hensynet til egen karriere til side og f.eks. tatt på seg tilitsverv i fagforeninga. Slik sett kan vi oppsummere som et viktig trekk ved mange av 70-åras intellektuelle at de ønsket å bryte ned skillene mellom seg og vanlige folk, bryte ned skillene mellom ånds- og kroppsarbeide, tydelig inspirert av kulturrevolusjonen i Kina.

Ved inngangen til 80-åra er det viktig å se kritisk på denne tendensen og være klar over at den bare var en bi-tendens som omfatta små intellektuelle miljøer på venstre-sida. De brede intellektuelle miljøer ved Universitetet har alltid vært dominert av individualistisk konkurranse om faste stillinger. Vitenskapelig produksjon har i påfallende stor grad som formål å være innfallsport til jobber. Spørsmålet om popularisering, det vil si å gjøre vitenskapens resultater tilgjengelige for vanlige folk, har ofte dårlig ry i intellektuelle miljøer. Skriver man enkelt og folkelig, tas det som tegn på lavt nivå.

"Å holde kjæft - det kan vera
fal'i det, men å prete i utide,
det kan vera fal'i det au".

Intellektuelle preges av sitt fjerne forhold til den praktiske virkelighet utenfor sitt miljø. Et eksempel på det motsatte er antropologenes engasjement for urbefolkningenes og særlig samenes interesser. I en slik situasjon blir det viktig for intellektuelle å bli forstått blant folk, men ellers har det mindre betydning så lenge intellektuelle kollegaer, forstår.

Intellektuelle i universitetsmiljø, er ikke bare eksperter, men gjerne de fremste ekspertene i landet på sitt felt, og har en stor faglig prestisje. Teknikere ved naturvitenskapelige forskningsprosjekter opplever at resultater som framkommer gjennom deres tålmodige arbeide, blir publisert som resultater av proffens forskning. Kontorfunksjonærer opplever samme rollen som hushjelpene i gamle "fine" familier. Inniblant blir det tilogmed sagt rett ut fra enkelte intellektuelle, at deres arbeidskraft, deres kunnskaper og deres tid er så verdifull at de ikke kan bruke den til å rydde i sine egne saker, ta egne telefoner, bestille egne billetter eller gå ærend. Man kan undres på åssen slike folk har råd til å spise og leve. Kontorfunksjonærer gikk nylig ut i pressa med et oppsiktsvekkende dementi: "Vi er ikke stensilmaskiner", het det i overskrift i en hverende dagsavis.

Det er to slags folk i universitetsmiljø; en overklasse og en underklasse som lever i ... forskjellige verdener. Det er unntakene at det bygges bro. Radikale intellektuelle har i perioder deltatt i streikestøttearbeide, fagforeningsarbeide, mv. Men de fleste intellektuelle krever at karriere-interessene innhenter og disiplinere radikalismen. I denne prosessen forsvinner gjerne også interessen for arbeiderklassen. I ml-bevegelsens historie finner vi mange eksempler på dette, sjøl om SV er det mest typiske uttrykk for de kvasi-radikale intellektuelles teori og praksis.

En fagforeningspolitikk for arbeiderne og de lavere funksjonærene i denne sammenhengen, må være å stole på egne krefter og konsekvent prioritere egne interesser i kamp mot Universitetsledelsen og staten. Man må verken forlite seg på hjelp fra intellektuelle eksperter og heller ikke tillate at fagforeningene blir overtatt av slike. Det blir et taktisk spørsmål om man skal støtte de kamper som f.eks. AF fører. Man bør likevel ikke gi opp å spre opplysning blant det intellektuelle personalet om den situasjon som funksjonærene er i og vilke interesser vi har, for på denne måten å appellere til solidariteten.

Dette har jo i stor grad skjedd ved Universitetet med det resultat at mange har meldt seg seg inn i LO ut fra solidaritet med arbeiderklassen.

Det er vanskelig å tenke seg løsnin-ger på disse motsetningene i vårt kapitalistiske samfunn. Staten og borgerskapet vil alltid ha stor interesse av å kjøpe seg lojalitet fra de intellektuelle ved å sikre

dem privilegier. Internasjonale olje-monopoler er tilmed gått så langt som til å finansiere utdanningen til "sine" folk ved NTH. Derfor må arbeiderklassen være forberedt på å måtte gjennomføre en samfunnsomveltning og arbeide for at de brede lag av de intellektuelle ikke stiller seg iveien for denne. Gjennom en sosialistisk revolusjon vil arbeiderklassen få statsmakta og dermed makt til å legge forholdene til rette for en utjamning av motsetningene i universitetsmiljø.

En korrekt politikk overfor intellektuelle under sosialismen, vil være preget av en lang rekke kompromisser mellom 2 hensyn:

- ønsket om å beholde deres lojalitet overfor den sosialistiske staten, og på samme måten som nå, å kjøpe denne lojaliteten ved å gi privilegier som høyere status, bedre lønn, interessant arbeide osv.
- ønsket om å forene intellektuelle med arbeiderklassen såvel politisk som materielt: Det vil si å løse motsigelsen mellom tenkearbeide og manuelt arbeide ved å dele på arbeidet slik at alle til slutt er både arbeidere og intellektuelle.

Kulturrevolusjonen i Kina er hittil det mest interessante eksperiment i denne sammenhengen. Intellektuelle ble sendt ut på landsbygda, universitetene stengt. Dette var opplagt å gå for drastisk til verks og satte den økonomiske utviklingen i Kina langt tilbake. Det har også banet veien for det overslaget den andre veien som vi ser nå, der intellektuelle blir opphøyet til å være en del av arbeiderklassen og derfor ikke trenger å dele arbeiderklassens kår.

Stikkordsmessig kunne en tenke seg at et program for å løse motsigelsene mellom arbeidere og intellektuelle i et sosialistisk Norge omfattet følgende punkter:

- Ingen kan begynne på høyere utdanning før de har jobba minst 2 år. Når de har jobba i 2 år skal fagforeninga på bedriften ha det avgjørende

ordet hvis en ønsker å studere videre. Altså at fagforeningene (arbeiderådene) velger ut hvem som skal bli intellektuelle.

- Det er sjønsagt en målsetting at alle skal kunne få den utdanning de ønsker, men både av hensyn til planøkonomien og til knappe ressurser, vil dette lenge være utopi.
- Utdanninga skal være gratis. Studentene får stipend som dekker levekostnadene 10 måneder i året. De forutsettes å arbeide 2 måneder i produksjon, manuelt arbeid.
- Lønningene til akademikerene skal ligge på gjennomsnittsnivå.
- Med jevne mellomrom skal intellektuelle arbeide i produksjon, blant vanlige folk. Det kan være enten hvert 6. år, et helt år, eller 2 mndr. i året.
- Arbeidere og funksjonærer får anledning til etterutdanning, eller f.eks. "studiefri" hver 6. år for å studere eller drive med kultur eller politikk.
- Undervisnings- og forskningsinstitusjoner må stå under arbeiderklassens kontroll. Kontakt med arbeidsplassene i samfunnet innarbeides som fast praksis i de vitenskapelige miljøer.
- Undervisnings- og forskningsinstitusjoner skal ikke ha "hjelpespersonale". Rutinearbeide som kantine, vakt, ekspedisjon etc. skal fordeles blant lærere og studenter på turnusbasis. Bare helt nødvendige ekspert-funksjoner i økonomi, administrasjon, håndverk og teknologi opprettholdes med eget personale.
- Alle lederstillinger på alle nivåer besettes ut fra valg nedenfra uten hensyn til formell kompetanse. En intellektuell som mister de underordnede tillit i virksomheten, må gå tilbake til golvbet igjen.
- Arbeiderklassen må ha rett til å stille betingelser for å gi ungdom utdanning. Det må kreves at de tar arbeid der samfunnet trenger dem, og ikke selger seg til høystbydende på et internasjonalt marked. Det foreslås ikke tvangsdirigering, men et system for å sikre rimelig samfunnsmessig styring over ekspertene.
- Dette er som nevnt stikkordsmessige ideer som er tenkt som målsettinger.

De er ikke tenkt proklamert og iverksett ovenfra og nedad i et sosialistisk samfunn. De er tenkt som prinsipielle målsettinger for den prosess som sosialismen vil være.

La oss diskutere nærmere vilke forhold under sosialismen som vil virke hindrende på gjennomføringen av denne målsettingen.

Da jeg meldte meg ut av AKP(m-l) høsten 1981, var det bl.a. på grunn av uenighet om disse spørsmål

KOMMENTARER TIL "TO SLAGS FOLK VED UNIVERSITETET".

Grovt sett kan en si at Erling Steen (E.S.) tar opp tre forhold i sin artikkel:

1. Hvilke trekk som dominerer de vitenskapelige ansatte som gruppe. (vitenskapelige ansatte definert som alt fra vit.ass. til professor).
2. Hvordan radikale intellektuelle bør arbeide politisk.
3. Hvilke politiske linjer som er de korrekte for å løse motsigelsene mellom disse to gruppene under sosialismen.

Det siste krever en egen artikkel, men p.g.a. Røde Unnis begrensede størrelse og utgivelseshyppighet, kan dette spørsmålet diskuteres i et møte eller seminar. Jeg skal ellers begrense meg til å kommentere et par av E.S. påstander.

Når det gjelder marxismen-leninismen så definerer den klasser i hovedsak for å skille grupper av personer i samfunnet fra hverandre ut i fra:

- Forholdet de har til produksjonsmidlene (om de eier dem eller ikke).
- Den rollen de har i arbeidets samfunnsmessige organisasjon.
- Måten de oppnår sin andel av samfunnets rikdommer, samt størrelsen av denne.

Videre opererer marxismen-leninismen med to hovedklasser: arbeiderklassen og borgerskapet. Mellom disse står småborgerskapet/mellomlag. Opprinnelig var småborgerskapet grupper som i kraft av at de eide produksjonsmidlene og levde i hovedsak av eget arbeid, ble definert i samme klasse.

Når det gjelder de intellektuelle, så er det uklart hva AKPs program definerer som intellektuelle, men det synes som om det er folk som i hovedsak arbeider med ånden og ikke med hånden og tilhører småborgerskapet. E.S. har ikke noen klar linje for hva han mener som intellektuelle. På den ene sida setter han likhetstegn mellom intellektuelle og vitenskapelige ansatte ved UiO. På den andre sida sier han: "Men det er riktigere å si at intellektuelle er et skikt som sprer seg over alle tre HOVEDKLASSENE I SAMFUNNET". Spørsmålet blir da: hvilke intellektuelle er det som tilhører arbeiderklassen idag? Det er vel riktigere å si at de intellektuelle er et skikt som rekrutteres fra alle hovedklassene i samfunnet.

Mitt syn er at det finnes intellektuelle både blant vitenskapelige ansatte og ikke-vitenskapelige ansatte (d.v.s. folk som i hovedsak er åndsarbeidere). Alle vitenskapelige ansatte er (eller burde være) intellektuelle, men også noen av det ikke-vitenskapelige øvrige personalet tilhører de intellektuelle f.eks. administrativt personell, ingeniører, laboranter, preparanter.

E.S. tar opp den arrogansen som enkelte intellektuelle i universitetsmiljøer utvikler, at mange behandler ikke-vitenskapelige ansatte dårlig, nedlatende og tar æren fra ikke-vitenskapeliges innsats i forskningsarbeidet o.s.v.

Til

EL SALVADOR STAFETTEN
ADR. LATINAMERIKAGRUPPENE I NORGE
GØTEBORGST. 8
OSLO 5

Postgirkonto

5085451

Til

EL SALVADOR STAFETTEN
ADR. LATINAMERIKAGRUPPENE I NORGE
GØTEBORGST. 8
OSLO 5

Norske kroner

Øre

Er mottatt til
postgirkonto

5085451

Dette er viktige ting, men E.S. mener vel ikke at dette er gruppebestemte trekk hos de intellektuelle. Han kan vel heller ikke mene at det er dette som gjør at det eksisterer to slags folk i universitetsmiljø: de intellektuelle (overklassen) og de andre (underklassen)? Det er i så tilfelle en merkelig form for marxistisk klasseanalyse.

E.S. sier at intellektuelle stort sett ikke bryr seg om det som skjer utenfor deres miljø. Dette er et trekk som idag sansynligvis gjelder mindre for intellektuelle enn for mange andre grupper i samfunnet. Langt alvorligere blir E.S. tanker om at intellektuelle stort sett kan arbeide for arbeiderklassen bare ved å engasjere seg i fagforeningene evt. drive streikestøttearbeide og solidaritetsarbeide, eventuelt ta skrittet fullt ut og slutte seg til arbeiderklassen. Dette er vulgærmarxisme, vulgærradikalisme. Det ville vært like galt å si at en kommunistisk arbeider fungerer skikkelig bare når han/hun er opptatt av fagforeningsarbeide og streiker.

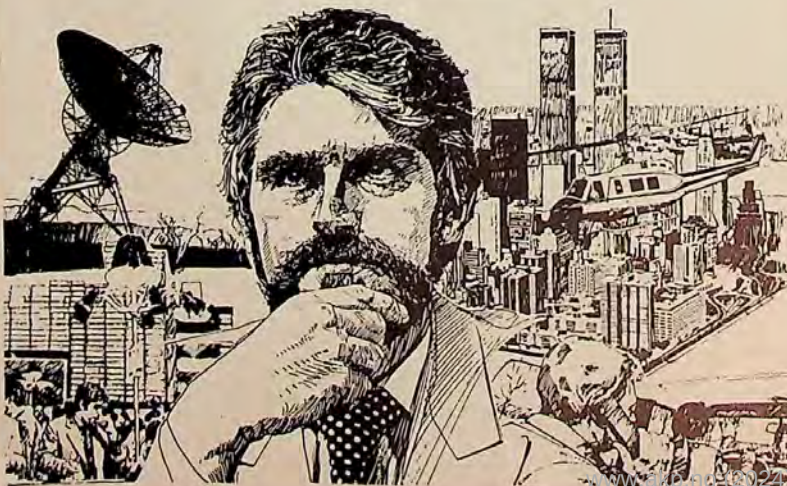
Det er dette Lenin kaller for økonomisme d.v.s. at et kommunistisk parti eller bevegelse bare eller i hovedsak er opptatt av fagforeningsarbeide og dagskravene til arbeiderklassen, eller at de ser bare på arbeiderklassen i sitt arbeide. Kommunismen vil være med på å skape et samfunn der arbeiderklassen blir den herskende klassen. For å gjøre dette må en finne fram til andre grupper/klasser som også har interesse av sosialismen. E.S. slår fast at arbeidere og lavere funksjonærer må stole på egne krefter og konsekvent prioritere sine interesser, dessuten må de ikke forlite seg på hjelp fra intellektuelle eksperter og ikke tillate at disse overtar fagforeningen.

Det er således en ganske begrenset virksomhet E.S. definerer for de intellektuelle: de skal hjelpe til med fagforeningsarbeide, men en skal ikke forlite seg på dem. Dette er en annen utgave av arbeiderklassen som den lidende klassen som får hjelp av noen fra de andre klassene. Dette kommer helt klart fram når E.S. sier: "Man bør likevel ikke gi opp å spre opplysninger blant det intellektuelle personalet om den situasjon som funksjonærer er i og vilke interesser vi har, for på denne måten å appellere til solidariteten."

Dette er sikkert velment, men likevel en gal måte å oppfatte arbeiderklassens rolle på. Marxismen påviser at det profitttdirigerte kapitalistiske markedssystem vil bryte sammen. Bare arbeiderklassen som klasse har fullstendig interesse av å arbeide for at det kapitalistiske markedssystemet bryter sammen, og for å erstatte kapitalisme med et system der arbeiderklassen og det arbeidende folkets interesser og ikke kapitalismens profitt dirigerer produksjonen.

Men andre klasser og grupper kan i hovedsak ha objektive interesser av å bryte med det kapitalistiske profittorienterte systemet, til tross for at de på enkelte områder kan ha fordeler av systemet i dag i forhold til arbeiderklassen. Blant disse gruppene er også de intellektuelle. Endel av vårt arbeide må gå ut på å vise hvordan og hvorfor de intellektuelle har interesse av et nytt samfunnssystem som ikke ledes av profitten og hvor arbeiderklassen er den ledende klassen i å skape et nytt samfunn. Det gjør vi ikke ved å fortelle dem at det eneste bra de kan gjøre er å støtte arbeidere i kamp eller delta i fagforeningsarbeide ved UiO utfra solidaritet med de proletære grupper ved UiO. Når det gjelder situasjonen idag er det enda et poeng. Universitetet blir nå utsatt for store nedskjæringer i budsjettet. Forskningsstilling blir foreslått undergravid, d.v.s. universitetet som forsknings og undervisningsinstitusjon blir svekket. Det er derfor viktig, spesielt nå, at vi kan utvikle en enhet mellom så store deler av de ansatte som mulig. Det blir derfor galt å gi uttrykk for at skillet mellom vitenskaplige og ikke-vitenskaplige ansatte er større enn det er i virkeligheten. Jeg er enig at det er viktige skiller og forskjeller her, men la oss rette anklagen der den hører hjemme d.v.s. mot staten og borgerskapet. Det er først og fremst gjennom dem vi har et system hvor de vitenskaplige ansatte og studentene blir presset inn i et mønster for å tjene borgerskapet og dermed profittens interesser. Dette gjelder også nedskjæringene som foretas ikke pga. økonomiske vansker, men for å øke kapitaleksporten til borgerskapet.

Olaf Svorstøl

ENSOMME OG UORGANISERTE ER STUDENTENE STERKEST.....?

Ensomme og uorganiserte er studentene sterke. Denne noe overraskende konklusjonen er Røde Unni kommet fram til etter en grundig markundersøkelse. Som gode marxister har vi da sjølsagt bare tatt hensyn til de objektive forholda i studentmassen, ikke våre egne eller studentenes subjektive ønsker og tanker.

Vår markedsundersøkelse på spørsmålet besto i å lese de to studentavisene Innsnevritas og Teoriforum, samt en intervjuundersøkelse med seks tilfeldig utplukkede studenter på et tilfeldig valgt institutt 25. 11.1981 kl- 12:01-12:34. Konklusjonen på intervjuundersøkelsen var klar: Ingen av studentene var sikre på om det hadde vært valg til studentenes interesseorganisasjon NSU i deres krets, og utfallet av et eventuelt valg hadde de overhodet ingen anelse om. Og det så ikke ut til å være noe de gikk rundt for å undersøke heller. Derimot var det flere av dem som ikke hadde tid til å prate så lenge med vår utsendte, da de bare var som snarest innom instituttet på vei til eller fra deltidsjobb.

Og de tidligere omtalte studentaviser bekrefter inntrykket. De omtaler en forverring i studentøkonomien som savner sidestykke i moderne norsk historie helt statistisk, og gjør det klart at mottiltakene fra studenthold kommer fra formannen i Samskipnadens hovedstyre og utredningskontoret i Løkkeveien 7. Noen drofting av hvordan de 4192 andre studentene skal delta i denne prosedyre finnes ikke. Men man må ikke derav slutte at studentene ikke slåss. De slåss med hverandre om de beste deltidsjobbene, og med seg selv og ektefellen om å klare eksamen innen lånekassas tidsnotmer. NSU arrangerer seminarer om vitenskapsteori og kvinnemyter fra middelalderen, og ledelsen diskuterer hvordan de skal holde gjenstridige basisgrupper unna sjefenes egne, strengt hemmeligholdte demonstrasjoner, samtidig som grunnplansinitiativer kritiseres, motarbeides og til slutt ties ihjel i organisasjonens avis, om de likevel skulle tvinge seg fram.

Nei, det er helt klart at man på studenthold har avslørt tomheten i frasene om å "stå sammen" og å "organisere seg". Denslags er noe arbeiderklassen driver med, og dette skyldes utelukkende denne klassens tilbakeleggende teorier og historieforståelse.

Spørsmålet blir da om denne arbeiderklassen har noe å lære av de banebrytende studentene. Bør fagbevegelsen oppløses? Ett første skritt som ligger snublende nær er i alle fall å oppløse lokallaga, slik at medlemmene lettere kan få diskutere lønsspørsmål direkte med arbeidsgiveren ved personlige henvendelser. Et tiltak for å skynde på denne utviklinga kunne være å gi avkall på forhandlingsretten over hodet, samt syketrygd og svangerskapspermisjon. Da ville parallellen til studentenes situasjon bli klarere, og erfaringene fra studentenes framgangsrike kamp de seirene åra, ville lettere kunne forstås.

Arbeiderklassens parallell til Samskipnaden har jo i årevis ført en seirrik kamp mot prisstigning på en rekke varer, slik at på dette området har studentenes brukerstyringsprinsipper forlenget slått gjennom hos arbeidsfolk. Jeg tenker da naturligvis på Samvirkelagene. Prisene her ligger jo svært sjelden over nivået i andre butikker, nøyaktig som i Samskipnadens varehus. Vårt forslag blir da at fagbevegelsen snart tar kontakt med Samskipnadens hovedstyre og NSUs kontorer i Løkkeveien, slik at arbeidsfolk så raskt som mulig kan få nytte av studentenes erfaringer fra de framgangsrike kamper deres organisasjonsmodell har resultert i. Og vel møtt på arbeidskontoret om noen måneder.....!

Studentkorrespondent.